

Ткачук А. М.

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Страхове шахрайство в сучасних умовах функціонування страхового ринку

На сьогодні однією з найважливіших ланок фінансової безпеки країни є страховий ринок. Один із багатьох чинників, що гальмують ефективне функціонування і розвиток страхового ринку та підвищення економіки є страхове шахрайство. Отже, дослідження сутності страхового шахрайства та методів боротьби з ним зумовлює актуальність дослідження.

Заєць О. М. вказує, що страхове шахрайство – це протиправна діяльність суб'єктів договору страхування, або третіх сторін, у разі чого суб'єкти договору страхування отримують можливість обертати капітал страхової компанії на свою користь на безоплатній та незаконній основі [1].

Існує велика кількість видів страхового шахрайства, вони присутні у всіх галузях страхування. Страхове шахрайство також варіюється від малої претензії до навмисно завданих збитків майну чи скоєних ДТП. Важливо зазначити, що шахрайські дії в сфері страхових послуг впливають на життя невинних людей, як через випадково завдані травми або ж навмисно чи матеріальну шкоду, так й побічні дії, адже ця протиправна діяльність несе за собою збільшення страховою компанією страхових премій.

Серед найбільш частих мотивів вчинення протиправних страхових дій дуже часто зустрічаються наступні [2]:

- отримання максимальної компенсації;
- бажання повернути гроші, які були витрачені на страхові внески;
- додаткове джерело прибутку для самих страховиків;
- інші причини матеріального або морального характеру.

В залежності від стадії розвитку страхового ринку страхове шахрайство і методи боротьби із ними має певні етапи.

На першому етапі кількість протизаконних дій на страховому ринку є невеликою і не має швидкої тенденції росту. Головним методом боротьби із шахрайством є підвищення страхових тарифів.

Другий етап характеризується більшою кількістю шахрайства, а наслідки стають чіткими і відчутними. Страхові організації не здатні самостійно протидіяти незаконним діям, водночас не легким є процес збирання інформації щодо протиправних шахрайських дій та ще важчим є покарання злочинців.

Третью етапові притаманне зростання кількості страхових злочинів. Створюються злочинні групи, на противагу яким створюються контролюючі органи, відбувається співробітництво страхових компаній між собою та іншими організаціями, відбувається обмін інформацією для боротьби із страховими злочинами.

Останній етап є проявом виходу діяльності шахраїв за межі країни. Посилюється корупція серед працівників страхових компаній, поліцейських, митників, медпрацівників [1]. Такі шахрайства характерні для США та Канади. Україна знаходиться на перехідному етапі між другим і третім етапом, тобто кількість шахраїв зростає, проте їхні дії залишаються безкарними. В Україні шахрайські дії проявляються переважно у здійсненні страхової діяльності організаціями, які не пройшли процедуру реєстрації або ліцензування, а також видачею фіктивних страхових полісів і нанесення страхувальникам збитку у вигляді позбавлення можливості отримання страхової виплати.

В Україні найбільша частка антизаконних дій у сфері страхування припадає на страхування майна, зокрема на автострахування.

Боротьба із проявами шахрайства у сфері страхування змушує страховиків об'єднуватись і створювати союзи, а державу вживати дієвих заходів задля вирішення цієї проблеми.

Враховуючи колосальні втрати страхового ринку від шахрайських операцій на ньому, Нацкомфінпослуг разом із діючими в Україні об'єднаннями страховиків, дійшла висновку про необхідність запровадження зарубіжного досвіду щодо створення єдиної інформаційної бази страхового ринку, в якій будуть накопичуватися відомості про страхові випадки і відшкодування збитків, а також створення спеціалізованих підрозділів у самих страхових компаніях, які будуть вести контроль за продажем страхових полісів та перевіркою створеної бази даних страхувальників.

Великим недоліком є те, що на сьогодні в Кримінальному кодексі України немає терміну «страхове шахрайство», таким чином, відсутні норми, які б регулювали злочинну діяльність.

Беручи до уваги вище сказане, можна сказати, що шахрайство на страховому ринку товарів та послуг має значні наслідки, завдаючи значні втрати для суб'єктів страхового ринку, а також для держави. В цілому необхідним є удосконалення законодавчої бази відносно страхового шахрайства та використання досвіду провідних країн світу, які мають широкий досвід стосовно цього питання, створення єдиної бази застрахованих та страхувальників і консолідацію дій між страховиками та їх об'єднаннями та владою..

Список використаних джерел:

1. Чернявський С.С. Фінансове шахрайство: методологічні засади розслідування: монографія. 2010. 624 с.
2. Заець О.М. Правопорушення у сфері страхування під час розслідування страхових випадків. Південноукраїнський правничий часопис. 2010. №2. С.10-11

Науковий керівник: **Шишпанова Н. О.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний
аграрний університет, м. Миколаїв, Україна